

ĐỀ THI CUỐI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 5**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 12****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (4 điểm)**

Đọc văn bản sau:

TRỜI SAO ĐÊM SẼ BIẾN MẤT DO Ô NHIỄM ÁNH SÁNG

(Phương Anh dịch)

Việc sử dụng ngày càng nhiều diode phát sáng (đèn LED) đang khiến chúng ta dần không nhìn thấy dải Ngân hà nữa, đồng thời ảnh hưởng đến sức khỏe con người và đời sống hoang dã.

Bầu trời đêm giờ đây không còn màu đen với vô vàn vì sao lung linh, mà le lói vài chấm sáng trên nền trời mùa hè xám đậm. Dải Ngân hà đã từng trải dài lấp lánh nay cũng biến mất. Mùa hè đến tiết lộ một lời nguyền nữa của cuộc sống

hiện đại: ô nhiễm ánh sáng. Theo nghiên cứu mới, đèn LED và các loại đèn khác được dùng ngày càng nhiều đang làm sáng bầu trời ban đêm với tốc độ đáng kể. Ánh sáng tràn lan từ đèn treo ngoài trời, đèn đường, đèn quảng cáo, đèn sân vận động đang làm mờ ánh sao đêm. Vào năm 2016, các nhà thiên văn học cho biết 1/3 nhân loại không còn nhìn thấy dải Ngân hà. Kể từ đó, tình trạng ô nhiễm ánh sáng đã xấu đi rất nhiều. Ước tính với tốc độ hiện giờ, trong 20 năm nữa ta sẽ không còn nhìn thấy phần lớn các chòm sao chính nữa. Nỗi mất mát này là vô cùng lớn cả về mặt khoa học lẫn văn hóa.

Nghiên cứu của các nhà khoa học tại Trung tâm Khoa học Địa chất Đức cho thấy ô nhiễm ánh sáng hiện đang khiến bầu trời đêm sáng lên với tốc độ 10% mỗi năm. Điều này sẽ xóa sổ tầm nhìn về hầu hết các ngôi sao trong vòng một thế hệ. Vài thế hệ trước đây, mọi người thường xuyên được chiêm ngưỡng hình ảnh lấp lánh của vũ trụ. Còn lúc này, sao trời đã trở nên hiếm thấy. Hiện chỉ những người giàu nhất và một số người nghèo nhất thế giới mới có thể thấy sao, còn những người khác thì gần như không có cơ hội này.

Ngoài tác động về văn hóa và thiên văn, ô nhiễm ánh sáng còn gây ảnh hưởng sinh thái nghiêm trọng. Rùa biển và chim di cư được ánh trăng dẫn đường, ô nhiễm ánh sáng khiến chúng lạc lối. Các loài côn trùng, thức ăn chính của chim

và các động vật khác, thì bị ánh sáng nhân tạo thu hút và chết ngay khi chạm phải nguồn sáng.

Không chỉ vậy, ô nhiễm ánh sáng còn ảnh hưởng tới sức khỏe con người. Đèn

LED phát ra ánh sáng xanh và gần như không có ánh đỏ hay cận hồng ngoại, khiến ta thiếu hai loại ánh sáng này. Khi chiếu lên cơ thể người, ánh đỏ kích thích các cơ quan trọng trong điều hòa đồng hồ sinh học và giấc ngủ. Theo các nhà khoa học, việc ánh sáng nhân tạo như

đèn huỳnh quang và sau này là đèn LED thiếu một phần của phổ quang học có thể là nguyên nhân gây ra làn sóng béo phì hiện nay và làm tăng số ca tiểu đường.

Tuy nhiên, công chúng vẫn chưa nhìn nhận ô nhiễm ánh sáng là một mối nguy, giống như ít người biết về hệ quả tiêu cực khi hút thuốc vào những năm 80. Song, chỉ một số thay đổi đơn giản cũng có thể cải thiện đáng kể tình hình. Ví dụ, mỗi gia đình nên để đèn treo ngoài trời hướng xuống dưới, có tấm ngăn côn trùng, sáng vừa đủ, có ánh đỏ và cam chứ không chỉ xanh trắng.

Ngoài ra, chính quyền một số nước đang xem xét các đề xuất cắt giảm ô nhiễm ánh sáng. Trong đó, một ủy ban đặc biệt của Quốc hội Anh đã đề nghị thành lập một bộ chuyên trách về bầu trời đêm, lập ra các tiêu chuẩn nghiêm ngặt về độ sáng và hướng chiếu sáng, có thể sẽ mang lại hiệu quả lớn.

Việc thay đổi bộ mặt của hành tinh và làm cho đèn LED trở nên thân thiện hơn đòi hỏi nhiều nỗ lực, song là điều cần thiết vì nó có ảnh hưởng rất lớn đến sức khỏe của con người.

(<https://tiasang.com.vn>)

Câu 1. Xác định đề tài, thể loại của văn bản trên?

Câu 2. Nhan đề của văn bản có phù hợp với nội dung bài viết không? Nhan đề đó có ý nghĩa như thế nào?

Câu 3. Xác định các dữ liệu quan trọng trong văn bản và cho biết chúng thuộc dữ liệu sơ cấp hay thứ cấp? Chúng có vai trò gì trong văn bản?

Câu 4. Vì sao ánh sáng đèn LED lại tác động xấu tới thiên văn, ô nhiễm ánh sáng sinh thái? Vì sao đèn LED được sử dụng ngày càng nhiều, tác giả cảnh báo điều gì?

Câu 5. Em có đồng ý với việc mỗi quốc gia sẽ thành lập một Bộ chuyên trách về bầu trời đêm, lập ra các tiêu chuẩn nghiêm ngặt về độ sáng và hướng chiếu sáng của ủy ban đặc biệt của Quốc hội Anh không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Câu 1.

“Chỉ có học thực mới có năng lực thực; chỉ có năng lực thực mới có thể làm thực; chỉ có làm thực mới có thể tạo ra giá trị thực; chỉ có tạo ra giá trị thực mới có thể sống thực, mới có thể có cuộc đời tự do. Tất cả, bắt đầu từ thực học!”

(Trích Giản Tư Trung, Đúng việc, NXB Tri thức, 2023)

Viết đoạn văn nghị luận (200 chữ) bày tỏ quan điểm của em về ý kiến trên.

Câu 2. Viết văn bản nghị luận (600 chữ) so sánh, đánh giá làm rõ nét tương đồng và khác biệt về nội dung và bút pháp trong 2 đoạn nhật ký sau. Từ đó cho biết những trang nhật ký đó đã tác động tới bạn như thế nào?

Đoạn 1:

3.5.70

Tình hình Phở Cường trở lại căng thẳng, mình vừa đi khỏi là xe tăng ủa lên, máy bay địch chụp quân ngay những nơi mình hay ở. Thủy, Liên, Hưng, Lợi đều đã bị bắt... Em của mình có sao không? Nỗi lo âu làm mình mệt mỏi, bài hoải toàn cơ thể. Ôi, có cách nào bảo vệ được em, chị sẽ làm tất cả dù phải trả một giá đắt như thế nào. Kim sang, ngồi nhìn đôi mắt Kim chớp lia lia và những giọt nước mắt chực trào ra khỏi mi mắt, mình hiểu lòng cô gái ấy. Cũng như chị, dù em có lo âu đến cháy ruột cháy lòng cũng đành bó tay hồi hộp theo dõi từng bước đi của quân thù đang giày xéo quê hương và đe dọa người thân yêu của mình.

5.5.70

Cuộc chiến tranh lan rộng trên dải đất Đông Dương. Thăng chó đều Ních-xon đã liều lĩnh điên cuồng mở rộng thêm cuộc chiến. Chúng ta sẽ phải đương đầu với một khó khăn ghê gớm hơn nữa đây. Nhưng tạo đã thể cùng các đồng chí của tao rồi, dù có chết cũng quyết đánh cho đến cùng... Ôi! Căm thù đến bầm gan tím ruột. Tại sao cũng là con người mà lại có những con người độc ác tàn tệ muốn lấy máu đồng bào để làm nước tưới cho gốc cây vàng của nó như vậy?

(Nhật ký Đặng Thùy Trâm, NXB Hội Nhà Văn, 2005)

Đoạn 2:

20.11.1971 6

Cuộc sống tuyệt vời biết bao, trong thực tế và trên trang sách. Nhưng cuộc sống cũng bi thảm biết bao. Cái đẹp còn trộn lẫn niềm sầu muộn. Cái nên thơ còn lóng lánh giọt nước mắt ở đời. Bao giờ để niềm vui về cùng hạnh phúc, để những đôi bạn bình yên dạo trong rừng bạch đàn, có ánh nắng xanh dịu và những đàn chim câu trắng muốt điểm sáng của rừng?

Phải đấy, rừng không nên thơ như ta tưởng. Và để ngày mai tuyệt diệu ấy, hôm nay, có bao người cầm súng, có bao người gửi gắm vào thiên nhiên xanh tươi, vào cánh rừng gai góc âm u tất cả thời thanh xuân của mình. Ai đấy, khi nắm tay người bạn thân yêu của mình, khi cánh buồm xanh đi về, cánh cửa trời rộng mở, chớ quên dưới chân mình là cát sỏi, là hòn đất đượm mồ hôi, thấm máu của bao thế hệ, mà cuộc sống của họ đã xa xôi...

(Nguyễn Văn Thạc, Mãi mãi tuổi hai mươi, NXB Thanh niên, 2003)

Đáp án đề 5**Câu 1.****Phương pháp giải:**

Đọc kĩ văn bản, rút ra nội dung chính

Chú ý các đặc điểm của thể loại (lí lẽ, dẫn chứng)

Lời giải chi tiết:

- Đề tài: môi trường (ánh sáng)
- Thể loại: văn bản thông tin

Câu 2**Phương pháp giải:**

Đọc kĩ văn bản, rút ra nội dung chính, từ đó suy ra kết luận về nhan đề văn bản có phù hợp với nội dung bài viết không và phân tích ý nghĩa (cảnh báo điều gì)

Lời giải chi tiết:

- Nhan đề: 20 năm nữa, trời sao đêm sẽ biến mất do ô nhiễm ánh sáng phù hợp với nội dung của văn bản.
- Nhan đề đó có ý nghĩa: mang tính cảnh báo đối với người đọc về sự ô nhiễm ánh sáng đối với môi trường, con người.

Câu 3**Phương pháp giải:**

Vận dụng kiến thức về dữ liệu sơ cấp và thứ cấp

Lời giải chi tiết:

- Dữ liệu quan trọng
- + Thực trạng ánh sáng tràn lan (ngày càng tăng) từ đèn treo ngoài trời, đèn đường, đèn quảng cáo, đèn sân vận động đang làm mờ ánh sao đêm (Nghiên cứu của các nhà khoa học tại Trung tâm Khoa học địa chất Đức cho thấy ô nhiễm ánh sáng hiện đang khiến bầu trời đêm sáng lên với tốc độ 10% mỗi năm).
- + Ô nhiễm ánh sáng còn ảnh hưởng tới sức khỏe con người (Đèn LED phát ra ánh sáng xanh và gần như không có ánh đỏ hay cận hồng ngoại, khiến ta thiếu hai loại ánh sáng này. Khi chiếu lên cơ thể người, ánh đỏ kích thích các cơ chế như phân giải lượng đường cao trong máu hoặc tăng sản xuất melatonin, chất quan trọng trong điều hòa đồng hồ sinh học và giấc ngủ).
- + Một số nước đang xem xét các đề xuất cắt giảm ô nhiễm ánh sáng.
- Hầu hết là dữ liệu thứ cấp

- Các dữ liệu có vai trò quan trọng trong văn bản: làm rõ thực trạng và những số liệu nghiên cứu về tác hại của ánh sáng đèn LED đối với môi trường và sức khỏe con người, là cơ sở để tác giả trình bày tiếp các những dự án về ánh của các nước trong nghiên ánh sáng đèn LED.

Câu 4

Phương pháp giải:

Tìm kiếm thông tin trong văn bản

Lời giải chi tiết:

- Ánh sáng đèn LED lại tác động xấu tới thiên văn, ô nhiễm hệ sinh thái vì:
- + Rùa biển và chim di cư được ánh trăng dẫn đường, ô nhiễm ánh sáng khiến chúng lạc lối. Các loài côn trùng - thức ăn chính của chim và các động vật khác, thì bị ánh sáng nhân tạo thu hút và chết ngay khi chạm phải nguồn sáng.
- + Ô nhiễm ánh sáng hiện đang khiến bầu trời đêm sáng lên với tốc độ 10% mỗi năm. Điều này sẽ xóa sổ tầm nhìn về hầu hết các ngôi sao trong vòng một thế hệ. Vài thế hệ trước đây, mọi người thường xuyên được chiêm ngưỡng hình ảnh lấp lánh của vũ trụ. Còn lúc này, sao trời đã trở nên hiếm thấy.
- Đèn LED được sử dụng ngày càng nhiều vì tạo ra ánh theo ý muốn của con người; khiến cho không gian đêm trở nên lung linh, tuyệt đẹp...
- Cảnh báo của tác giả: HS tự trả lời (đưa dẫn chứng từ văn bản).

Câu 5

Phương pháp giải:

HS tự trả lời theo nhận thức và quan điểm cá nhân

Lời giải chi tiết:

- HS tự trả lời theo nhận thức và quan điểm cá nhân.
- Yêu cầu: có 2 lí do trở lên để bảo vệ quan điểm của cá nhân (các lí do ấy cần dựa vào những căn cứ khoa học của văn bản) và sát với thực tiễn của địa phương, quốc gia.

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1

Phương pháp giải:

Xác định yêu cầu về hình thức và nội dung đoạn văn

Vận dụng kĩ năng viết đoạn văn bày tỏ quan điểm về một ý kiến

Lời giải chi tiết:

Đoạn đủ dung lượng, nội dung thể hiện rõ quan điểm cá nhân về học thực:

- Làm rõ cách hiểu về ý kiến được trích dẫn (ngắn gọn): học thực mới tạo ra giá trị (cần đổi lập với học vì cha mẹ, học vì điểm...).
- Đồng ý/không đồng ý: cần có 2 lí do trở lên để bảo vệ ý kiến của mình.(diễn đạt mạch lạc, thuyết phục).

Câu 2**Phương pháp giải:**

Xác định yêu cầu về hình thức, dung lượng và vấn đề nghị luận

Vận dụng kĩ năng viết bài nghị luận so sánh, đánh giá hai tác phẩm ký

Lời giải chi tiết:

Phần chính	Nội dung cụ thể
Mở bài (0,5đ)	- Giới thiệu ngắn gọn về tác phẩm cần so sánh, đánh giá. - Nêu luận đề: nét khác biệt và điểm tương đồng và thành công riêng của mỗi tác giả.
Thân bài (3,0đ)	* Nét tương đồng: - Hoàn cảnh ra đời trong kháng chiến chống Mỹ của dân tộc Việt Nam. – Tác giả: đều rất trẻ và đã hy sinh ở chiến trường. – Nội dung và ý nghĩa xã hội của 2 đoạn nhật ký: + Phản ánh hiện thực khách quan, thời đại: cuộc kháng chiến có nhiều hy sinh mất mát. + Thể hiện chủ thể yêu nước và sống giàu tình cảm, trách nhiệm. * Khác biệt: - Nhật ký Đặng Thùy Trâm giàu sự việc, bộc lộ trực tiếp lòng yêu nước và căm thù giặc. - Nhật ký Nguyễn Văn Thạc ít sự kiện, giàu cảm xúc, văn phong mượt mà, giàu hình ảnh, giàu cảm xúc.
Kết bài (0,5đ)	Nêu những tác động của 2 nhật ký trên tới bản thân (cảm xúc, suy nghĩ).